

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK LEGUTÓBBI DÖNTÉSEIBŐL

AZ EGYEZMÉNY 2. CIKKE. AZ ÉLETHEZ VALÓ JOG

*Al-Skeini és mások Egyesült Királyság elleni ügye*¹

Az ügy körülményei. Az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és szövetséges erők 2003. március 20-án megtámadták Irakot. 2003. május 1-jén kijelentették, hogy a legfontosabb harci cselekmények véget értek, és ettől kezdve mind az Egyesült Államok, mind az Egyesült Királyság megszálló hatalom lett az országban. Létrehozták a Koalíciós Átmeneti Hatóságot (*Coalition Provisional Authority*, CPA), amely ideiglenesen kormányzati feladatokat látott el. A koalíciós erők biztonsági feladatait az ENSZ Biztonsági Tanácsa is elismerte a 2003. május 22-én elfogadott 1483. számú határozatában. A megszállás 2004. június 28-án ért véget, amikor a CPA átadta a hatalmat az átmeneti iraki kormánynak, és ezzel megszűnt a CPA. A megszállás idején a brit erők feleltek bizonyos honvédelmi feladatokért, így a biztonság fenntartásáért és a civil közigazgatás támogatásáért; tevékenységi körükbe tartozott többek között a járőrözés, letartóztatások, terroristaellenes intézkedések, a polgári gyülekezések biztosítása és az infrastruktúra védelme. A felügyelt terület magában foglalta az Al-Basrah régiót is – itt éltek a kérelmezők rokonai.

Panaszusként hat iraki állampolgár lépett fel az EJEB előtt. Az első öt kérelmezőnek civil hozzátartozója halt meg brit vagy brit parancsot teljesítő katonák lövéseitől, két esetben azonban ezt a britek vitták. A hatodik kérelmező fia fogva tartása idején halt meg. Néhány esetben a brit erők fizettek kártérítést a családoknak, de egyik ügyben sem indult értekelhető nyomozás a tettesekkel szemben.

Az EJEB-hez benyújtott panaszukban mindannyian az kérték, állapítsa meg a testület az egyezmény extraterritoriális hatályát az 1. cikk alapján és mondja ki a 2. és 3. cikk megsértését, mivel egyikük esetében sem folytattak le a brit hatóságok hatékonynak tekinthető nyomozást a halál körülményeit illetően.

*A döntés.*² Az egyezmény 1. cikkével kapcsolatban a Nagykamara megállapította, hogy a legfontosabb

kérdés, vajon az egyezmény alkalmazható-e azokra az esetekre, amikor brit katonák iraki civileket öltek meg Irak területén. Az esetjog alapján az államnak a saját területén kell biztosítania az egyezményben foglalt jogokat; az állam területén kívül végzett állami cselekmények csak kivételes esetben esnek a hatálya alá. Ilyen kivételnek számít, ha az állam egy másik állam területén gyakorol közhatalmat. Jelen ügyben az Egyesült Királyság az ideiglenes iraki kormány létrehozásáig – az Egyesült Államokkal közösen – gyakorolt olyan típusú hatalmat Irakban, amely szokásosan a szuverén kormány feladata lenne. Különösen fontos, hogy az érintett területen a brit erők feleltek a biztonságért, és e tekintetben fennállt a joghatóság, vagyis az egyezményben foglalt jogok és állami kötelezettségek alkalmazhatók a brit hadsereg által elkövetett cselekményekre is. Ezért a brit biztonsági intézkedések során történt haláleseteknél le kellett volna folytatni a nyomozás.

Az élethez való jogot biztosító 2. cikkel kapcsolatban az EJEB hangsúlyozta: az esetjog alapján egyértelműen megállapítható az állam pozitív kötelezettsége a hatékony nyomozás lefolytatására, ha a hadsereg által megölt személyekről van szó. A Nagykamara mérlegelte a nyomozás gyakorlati nehézségeit, azt, hogy az Egyesült Királyság megszálló hatalom volt egy idegen és ellenséges területen, és az események nem sokkal a megszállást követően történtek. Nehézséget jelentett a polgári infrastruktúra és a megfelelő szakemberek (orvosok, kórboncncokok) hiánya, a nyelvi korlátok és a kulturális különbségek. Ilyen körülmények között az EJEB álláspontja szerint a nyomozásra vonatkozó kötelezettséget reálisan, a fenti problémák figyelembevételével kell értékelni.

Ettől függetlenül azonban a hatékony nyomozás alapfeltétele – és nem mellőzhető eleme – a katonai erőktől elkülönült nyomozó hatóság léte. Három kérelmező esetében nem volt kétséges, hogy brit katonák ölték meg a rokonaikat, így a tettes azonosítása nem jelenthetett problémát. Az ő esetükben azt kellett volna vizsgálni, hogy a katonák a rájuk irányadó szabályoknak megfelelően jártak-e el. Az egyik kérelmező feleségét egy tűzpárbajban eltévedt golyó ölte meg, nála vizsgálni kellett volna, hogy megfelelő

lépéseket tettek-e a brit erők a civil lakosság védelme biztosítására. Minden esetben elmaradt a szakértők bevonása és a szemtanúk felkutatása. Bár két ügyben indult eljárás, ezt a bíróság nem tekintette hatékonynak az egyezmény értelmében. Az első öt kérelmező esetében ezért a Nagykamara megállapította a 2. cikk eljárásjogi aspektusának megsértését. A hatodik kérelmező a nemzeti bíróság előtt folyó eljárásban megfelelő kártérítést kapott és az ügyben tényfeltárási eljárás indult, így ő már nem volt áldozat az egyezmény szempontjából.

AZ EGYEZMÉNY 3. CIKKE. A KÍNZÁS TILALMA

Csüllög Zsigmond Magyarország elleni ügye³

Az ügy körülményei. A kérelmezőt 2006-ban bünszervezetben elkövetett emberölés előkészülete miatt öt év fegyházbüntetésre ítélték. Az elsőfokú – nem jogerős – ítéletet követően a sopronkőhidai börtönbe szállították, ahol különleges biztonságu cellában helyezték el. Innen előbb Vácra, majd a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtön különleges biztonsági körletébe helyezték át. Itt két éven át a 4-es fokozatú biztonsági szabályoknak megfelelő zárában tartották. A besorolást háromhavonta felül kellett vizsgálni, de a hatóságok a minősítést érdemi indoklás nélkül mindig fenntartották. A kérelmező cellájában nem volt elkülönített mellékhelyiség, természetes fény, és állandó megfigyelés alatt állt. Az örök rendszeresen végeztek testüregi motozást, a bilincseket még az orvosi vizsgálat során sem vették le róla és a zárkát csak kivételes esetekben hagyhatta el. A magánál tartható tárgyak számát is szigorúan korlátozták. Büntetése utolsó időszakát Budapesten töltötte, már nem különleges rezsimű részlegben.

Strasbourgban beadványában kérte az EJEB-től, hogy fogva tartása körülményei miatt állapítsa meg az egyezmény 3. cikkének megsértését.

*A döntés.*⁴ Az EJEB mindenekelőtt áttekintette a kínzás tilalmára vonatkozó esetjogban kikristályosodott alapelveket. Eszerint az embertelen bánásmódnak el kell érnie egy minimális szintet ahhoz, hogy a 3. cikk hatálya alá tartozzon. Ennek a minimumnak a meghatározása során tekintettel kell lenni az eset összes körülményére, így a kifogásolt bánásmód időtartamára, annak fizikai és mentális hatásaira, az áldozat nemére és egészségi állapotára. A megalázásra vonatkozó szándék hiánya nem zárja ki az egyezmény megsértésének lehetőségét. A jogszerű büntetés letöltése szükségszerűen együtt jár valamennyi szenvedéssel. A börtönbüntetés tartal-

maz ilyen elemeket, de az államnak biztosítani kell, hogy a börtönbeli körülmények ne sértsék az emberi méltóságot és a büntetés végrehajtása ne okozzon a szükségesnél nagyobb szenvedést. A magánzárában történő elhelyezés önmagában is sértheti a kínzás tilalmát: ha az elítéltet teljesen elszigetelik a külvilágtól, az ronszolhatja a személyiségét. Fontos, hogy csak indokolt esetben lehet elrendelni, és a döntéshozatal során minden körülményt – az elítélt helyzetét és magatartását is – mérlegelni kell.

Jelen esetben a kérelmezőt kizárták az összes kulturális tevékenységből és a cellán kívül mindig bilincsből tartották. Ugyanakkor fogadhatott és fogadott is látogatókat. A cellában csak mesterséges fény világított, rossz volt a szellőzés és naponta átkutatták, de tarthatott magánál könyveket és újságokat, találkozhatott a lelkésszel és nézhetett televíziót. Ezért az EJEB csak részlegesnek és relatívnak ítélte az elszigeteltséget.

A bíróság hangsúlyozta, hogy a magánzárkák csak kivételesen és ideiglenesen lehet megfelelő elhelyezés egy elítéltnak, mivel nagy valószínűséggel károsan hat a fogvatartott személyiségére. Emellett az EJEB nem találta indokoltak azt sem, hogy a kérelmezőt minden esetben bilincsből tartották, amikor a cellán kívül mozgott. Semmi nem indokolta, hogy a kérelmező engedetlenségre hívna fel a többi elítéltet, és az aktában sincs utalás arra, hogy a kérelmező személyiségére tekintettel rendelték volna el a speciális őrizetet.

További problémát jelentett, hogy a magyar hatóságok egyáltalán nem indokolták, miért rendelték el és tartották fenn két évig a magánzárában való elhelyezést. A börtönigazgatás nem tett semmit annak érdekében, hogy az elzárás negatív pszichés és fizikai hatásait enyhítse, a szabad levegőn töltött rövid idő a bíróság szerint erre nem volt alkalmas. A körülményekre és az elszigetelés időtartamára tekintettel az EJEB megállapította az egyezmény 3. cikkének megsértését. Emellett a testület elmarasztalta a magyar államot azért is, mert nem biztosított az ügyben hatékony jogorvoslatot.

AZ EGYEZMÉNY 9. CIKKE. VALLÁSSZABADSÁG

Bayatyan Örményország elleni ügye⁵

Az ügy körülményei. A kérelmező a Jehova tanúi vallási felekezet híve. 2001 tavaszán megkapta a behívóját katonai szolgálatra. 2001. április 1-jén levélben fordult az ügyészséghez, Örményország katonai bizottságához és a nemzetgyűlés emberi jogi bizottságá-

hoz azzal, hogy nem teljesíthet katonai szolgálatot, de készen áll az alternatív polgári szolgálatra. 2001. május 15-ére idézést kapott a katonaságtól, ám ezen nem jelent meg. Néhány héttel később a nemzetgyűlés jogi bizottsága tájékoztatta, hogy Örményországban nincs törvény a polgári szolgálatról, így köteles fegyveres szolgálatot teljesíteni az alkotmány és a vonatkozó törvények értelmében. Augusztusban büntetőjogi eljárás indult a kérelmezővel szemben a sorozás kikerülése miatt.

A bíróság ítéletében, amelyet végül a semmítőszék is fenntartott, két és fél év börtönbüntetésre ítélte a panaszost. A per során kérte, tegyék lehetővé számára polgári szolgálat végzését, de ezt a bíróságok elutasították. Végül tíz hónapot töltött börtönben, ezt követően feltételelesen szabadlábra helyezték.

Az EJEB-hez eljuttatott panaszában az egyezmény 9. cikkének megsértését állította, mivel annak ellenére megbüntették a sorozás elkerüléséért, hogy tiltakozása vallási meggyőződésen alapult.

*A döntés.*⁶ Az ügyben 2009. október 27-én először az EJEB egyik kamarája döntött, amely nem tartotta egyezményesértőnek az örmény állam eljárását. A kamarai ítélet a vallásszabadságot biztosító 9. cikket az egyezmény 4. cikkével (a rabszolgaság és a kényszermunka tilalma) összhangban értelmezte. Utóbbi rendelkezés lehetővé teszi a lelkiismereti okból történő szolgálatmegtagadás elismerését, de azt nem teszi kötelezővé. Az elsőfokú ítélet tehát nem fogadta el, hogy bárkinek joga lenne a 9. cikk értelmében arra, hogy a katonai szolgálatot vallási alapon elkerülje, ezért kizárta annak alkalmazhatóságát.

A Nagykamara ezzel szemben hangsúlyozta: az egyezmény „élő dokumentum”, amelyet a kor elvárásainak és változásainak megfelelően kell értelmezni. Amikor a kérelmezőt elítélték (2002–2003 folyamán), az Európa Tanács tagállamai közül csupán négy nem biztosította a polgári szolgálat lehetőségét a katonai szolgálatot lelkiismereti okból elutasítók számára. A négyből három államban az alkotmány szintjén már elismerték a jogot, csak a végrehajtó jogszabályok hiányoztak. A Nagykamara ítélete részletesen áttekintette a jog fejlődését a különböző tagállamokban és megállapította, hogy a kérelmező ügyének idején az országok túlnyomó többsége elismerte a lelkiismereti alapon történő szolgálatmegtagadás jogát, és azt követően Örményország is megtette. Kimondható, hogy már az ügy idején lényegében konszenzus volt a kérdésben Európán belül és kívül is. Ezért nem szükséges a továbbiakban e vonatkozásban a 9. cikket a 4. cikkel összhangban értelmezni.

Az egyezmény 9. cikke nem ismeri el kifejezetten a katonai szolgálatmegtagadás jogát vallási okokból;

a Nagykamara értelmezésében a 9. cikk garanciái alkalmazandók azokra, akik a katonai szolgálatot mély és konzisztens hitük vagy meggyőződésük miatt utasítják el. A kérelmező Jehova tanúja, és a felekezet elutasítja még a fegyver nélküli szolgálatot is a hadseregben. Ezért a strasbourgi testület nem látta indokoltnak, hogy a szolgálatmegtagadás alapjául szolgáló vallási indokot megkérdőjelezze.

A Nagykamara úgy találta, hogy a kérelmező vallási meggyőződését nyilvánította ki azzal, hogy nem jelentkezett katonai szolgálatra, így az emiatt kapott büntetése beavatkozást jelentett vallásszabadságába. A testület nyitva hagyta az elítélés jogszerűségének a kérdését, de annak jogi alapját nem vitatta – a törvény egyértelmű és hozzáférhető volt. Azóta az örmény hatóságok módosították a jogszabályt és kegyelmet adtak azoknak, akiket a korábbi törvény alapján elítéltek. A jogkorlátozási teszt vizsgálatakor a Nagykamara nem tartotta szükségesnek mérlegelni az állam által az intézkedés céljaként megjelölt legitim célkitűzéseket, ezeket a testület elfogadta. A demokratikus társadalomban való szükségességgel összefüggésben az EJEB kiemelte: mivel az Európa Tanács majdnem mind a 47 tagállamában, ahol valaha volt vagy még ma is van kötelező sorkatonai szolgálat, létezik a lelkiismereti okból azt elutasítók számára alternatív polgári szolgálatra lehetőség, annak az államnak, amelyik ettől eltér, meggyőző érveket kell felhoznia az egyéni jog korlátozására.

A kérelmező nem a saját érdekében vagy előnyére kívánta elkerülni a sorkatonai szolgálatot, hanem vallását követve tagadta meg azt. Mivel az ügy idején Örményországban nem volt törvény a polgári szolgálatról, nem tehetett mást, mint hogy a büntetőjogi szankciók lehetőségét is mérlegelve elutasította a besorozását. Ez a rendszer nem mérlegelte megfelelően az egyensúlyt a társadalom egésze és a kérelmező érdekei között. A büntetőjogi szankció kiszabása során a bíróságok nem vették figyelembe a megtagadás indokát, és ezért az nem tekinthető szükségesnek egy demokratikus társadalomban. Főként annak fényében vitatható a szükségesség, hogy az Európa Tanács majdnem minden más államában képes volt a jogrendszer megfelelő választ adni erre a problémára.

A Nagykamara elismerte, hogy a kötelező katonai szolgálat nagy terhet ró az állampolgárookra. Ugyanakkor megfelelő, komoly és meggyőző indokok mellett ez alól adható felmentés egyéni mérlegelés alapján, mint ahogyan a kérelmező ügyében is így kellett volna eljárni. A pluralizmus, a tolerancia és a nyitottság a demokratikus társadalmak sarokkövei. A demokrácia nem csupán azt jelenti, hogy a többség vallotta nézetek az uralkodók; biztosíta-

ni kell a kisebbségek jogainak védelmét a többséggel szemben is. A kisebbségi vallási csoportok azon törekvése, hogy a hitüknek megfelelően szolgálják a társadalmat, hozzájárul az összetartó pluralista közösség stabilitásához, és végső soron a vallási összhangot és toleranciát segíti elő.

A kérelmezőt már akkor ítélték el, amikor Örményország hivatalosan is vállalta az alternatív szolgálat bevezetését, és ennek része volt – implicit módon – az is, hogy szolgálatmegtagadásért, ha az vallási alapon történik, senkit sem vonnak felelősségre. Ezzel a nemzetközi vállalással egyértelműen ellentétes volt a panaszos elleni eljárás és végül a börtönbüntetés kiszabása. A megfelelő törvény elfogadásának sem volt hatása az ő büntetésére. Mindezek alapján a Nagykamara megállapította az egyezmény 9. cikkének megsértését.

AZ EGYEZMÉNY 10. CIKKE. A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS SZABADSÁGA

Uj Péter Magyarország elleni ügye⁷

Az ügy körülményei. A kérelmező újságíró. 2008. január 2-án a Népszabadság Vélemény rovatában a Tokaj Kereskedőház Zrt. egyik olcsóbb borát illetve kritikával. A glosszában így fogalmazott: „Tizen-nyolc évvel a kommerszek után, magyarok százezrei isszák büszkén, sőt, áhitattal a szart.” A Tokaj Kereskedőház rágalmozás miatt feljelentést tett és az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabásának elhalasztása mellett megállapította a kérelmező büntetőjogi felelősségét. Ezt a másodfokon eljáró bíróság becsületsértésre módosította. Az indokolás szerint bár a kérelmező kifejtetheti a borról a véleményét, a „szar” megjelölés indokolatlanul sértő, és ezzel megsértette a gyártó jó hírnévhez fűződő jogát. Az ítéletet a Legfelsőbb Bíróság is fenntartotta.

*A döntés.*⁸ A felek nem vitatták és a bíróság sem vizsgálta érdemben a véleménynyilvánítás szabadsága korlátozásának tényét, annak jogi alapját és a védeni kívánt legitim célt, mások jó hírnevének védelmét. A korlátozásnak a demokratikus társadalomban való szükségessége kapcsán az EJEB vizsgálta, vajon volt-e azzal összefüggő nyomós társadalmi érdek. Ennek megítélése során a tagállamok rendelkeznek bizonyos mérlegelési szabadsággal, de mind a jogalkotói, mind a jogalkalmazói döntést végső soron felülvizsgálhatja az EJEB. Ennek során a strasbourgi testület vizsgálja, hogy a korlátozás mellett felhozott állami érvek megfelelők és relevánsak-e.

A véleményszabadság körén kívül eshetnek azok a közlések, amelyek egyetlen célja mások megsértése, de a trágár kifejezések használatából nem következik egyértelműen, hogy az adott kijelentés sértő volna, annak lehet stilisztikai funkciója is. Emellett az EJEB kiemelte, hogy a demokratikus társadalmakban a sajtó kitüntetett szerepet tölt be: bár az újságíró sem léphet túl bizonyos határokat, különösen mások jó hírnevének védelme terén, kötelessége, hogy közérdekű dolgokról információt szolgáltatson. Az újságírói szabadság része, hogy néha akár túlozzon vagy provokáljon.

A jelen ügyben az EJEB elfogadta, hogy az érintett társaságnak joga van jó hírnevét és ezzel üzleti érdekeit védeni. Ugyanakkor különbség van a kereskedelmi jó hírnév és az egyén jogának védelme között. Utóbbi esetben közvetetten az emberi méltóság védelméről beszélünk, és a bíróság szerint ez a morális dimenzió hiányzik a kereskedelmi társaságok esetében. A testület elfogadta, hogy a kérelmező által használt kifejezés sértő, de az nem tényállítás, hanem vélemény vagy értékítélet. A cikk célja – az EJEB értelmezésében – elsősorban az állami tulajdon hátrányainak megismertetése és nem a termékek rossz hírbe hozása volt. Az írás olyan kérdésekre irányította a figyelmet, mint a nemzeti értékek védelme, a külföldi befektetők és a magánvállalkozások szerepe, ezért vitathatatlanul a köz érdeklődése számot tartó problémákkal foglalkozott.

Az EJEB szerint a nemzeti bíróságok nem mérlegették kellőképpen az ügy körülményeit: a sajtó szerepét, a közérdekűséget, valamint azt a tényt, hogy a vitatott kifejezés a véleménynyilvánításnak csupán egy erőteljesebb formája. Mindezek alapján kérdéses, hogy a magyar bíróságok jól ítélték meg a büntetőjogi eszközök alkalmazásának arányosságát és végső soron a korlátozás demokratikus társadalomban való szükségességét. Magyarország ezért megsértette az egyezmény 10. cikkét.

AZ EGYEZMÉNY 14. CIKKE. A DISZKRIMINÁCIÓ TILALMA

Stummer Ausztria elleni ügye⁹

Az ügy körülményei. A kérelmező az életéből közel 28 évet töltött börtönben, ahol hosszú ideig a konyhán vagy a pékségben dolgozott. Dolgozó elítéltként a társadalombiztosításról szóló törvény szerint nem volt részese az öregségi nyugdíjrendszernek. 1999 márciusában kedvezményes nyugdíjazását kérvényezte, ám ezt elutasították. A hatóságok szerint hiányzott a nyugdíjazáshoz szükséges 240, biztosí-

tottként töltött hónap. Ezt követően indított eljárást a nyugdíjbiztosító hivatallal szemben. Keresetében azzal érvelt, hogy a börtönmunkával töltött éveket is figyelembe kell venni a jogosultság kiszámításánál. 2001 áprilisában a bécsi munkaügyi bíróság elutasította a kérelmet és a fellebbezése is sikertelen volt. A bíróságok szerint az a tény, hogy az elítéltek jogosultak munkanélküli ellátásra, nem döntő az öregségi nyugdíjjogosultság tekintetében. Az indokolás szerint nem a bíróságok feladata a kérdés rendezése, ez a jogalkotó hatáskörébe tartozik.

2004 januári szabadulását követően a panaszos néhány hónapig kapott munkanélküli segélyt, és azóta is folyósít neki segélyt a hatóság a munkanélküliek biztosításáról szóló törvény alapján. Strasbourgi beadványában azzal érvelt, hogy a dolgozó elítéltek kizárása az öregségi nyugdíjrendszerből diszkriminatív, és megfosztotta őt attól a lehetőségtől, hogy idős korában nyugdíjat kapjon. Ez pedig sérti az egyezmény 14. cikkét az első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkével (tulajdonhoz való jog) összefüggésben.

*A döntés.*¹⁰ A Nagykamara elfogadta az osztrák kormány érvelését, hogy a börtönben végzett munka különbözik a rendes munkavállalók által végzettől, mivel az előbbi célja a rehabilitáció és a reszocializáció, és az osztrák jog alapján kötelező. Ugyanakkor ez a különbség a jelen ügyben nem döntő. Ami fontos a döntés szempontjából – érvelt az EJEB –, az, hogy a kérelmezőnek szüksége van időskori ellátásra, és e tekintetben nem különbözik a rendes munkavállalóktól, mégis eltérően kezelte tőlük az osztrák jog.

Az osztrák kormány eltérő bánásmód melletti érveit az EJEB legitimnek tekintette. A kormány azzal érvelt, hogy a börtönben dolgozó elítéltek gyakran nem rendelkeznek elég anyagi fedezettel arra, hogy társadalombiztosítási járulékot fizessenek, és ha azokat az időszakokat is elismernék, amikor a jogosult nem fizetett értékelhető hozzájárulást a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez, az egész rendszer fenntarthatósága kerülne veszélybe. Azokat az időszakokat, amikor az érintett nem fizetett járulékot, csupán néhány, a társadalom által széles körben elfogadott helyzetben veszi a rendszer figyelembe. Ilyen a gyermeknevelés, a munkanélküliség vagy a katonai szolgálat.

A korlátozás és az elérni kívánt cél arányosságával kapcsolatban a Nagykamara megjegyezte: annak el-

döntése, hogy a munkát végző elítéltek jogosultak-e a börtönben töltött időszakokra öregségi nyugdíjra, szorosan összefügg az állam szociális és gazdasági választásaival. E téren pedig az államok széles mérlegelési szabadságot élveznek, az EJEB csak akkor avatkozik be, ha a jogalkotói döntés minden ésszerű alapot nélkülöz. Ráadásul a kérdésben nem állapítható meg európai konszenzus sem: míg az Európa Tanács államainak abszolút többsége biztosít valamiféle társadalombiztosítást, csak kis hányada vonja be az elítélteket az öregségi nyugdíjrendszerbe, néhány pedig, mint Ausztria is, csak abban az esetben, ha fizetnek önkéntes hozzájárulást.

Az EJEB figyelembe vette, hogy abban az időszakban, amikor a kérelmező elítéltként dolgozott, nem volt közös alap a nyugdíj tekintetében a tagállamok között. A társadalmak csak fokozatosan terjesztették ki a társadalombiztosítási jogosultságokat az elítéltekre, és csak a 2006-os európai börtön-szabályzat ajánlotta a tagállamoknak ugyanezt. Az osztrák jog is ezt a trendet követte: 1994 óta a dolgozó elítéltek a munkanélküli segélyrendszer részei. Emellett fontos, hogy a kérelmező – bár nem kapott öregségi nyugdíjat – nem maradt ellátás nélkül.

Ezért Ausztriának felülvizsgálat alá kell vonnia a kérelemben felvetett problémát, de azzal, hogy nem biztosított a kérelmezőnek öregségi nyugdíjat, az állam mérlegelési szabadsága határain belül maradt, ezért nem állapítható meg az egyezmény 14. cikkének megsértése az első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkével összefüggésben.

Polgári Eszter

JEGYZETEK

1. 55721/07. számú kérelem.
2. A Nagykamara 2011. július 7-én kelt ítélete.
3. 30042/08. számú kérelem.
4. Az EJEB 2011. június 7-én kelt ítélete.
5. 23459/03. számú kérelem.
6. A Nagykamara 2011. július 7-én kelt ítélete.
7. 23954/10. számú kérelem.
8. Az EJEB 2011. július 19-én kelt ítélete.
9. 37452/02. számú kérelem.
10. Az EJEB 2011. július 7-én kelt ítélete.